אלקטרוניקה פיסיקאלית 044124 סמסטר אביב 2022 בוחן אמצע

הנחיות

- משך הבחינה שעתיים
- בבחן 6 שאלות אמריקאיות ושאלה פתוחה.
- הניקוד של כל שאלה מופיע בכותרת שלה.
 - בדקו שברשותכם 13 עמודים
- ניתן להשתמש במחשבון ו- 2 דפי נוסחאות דו-צדדיים

בהצלחה!

שאלה 1 (10 נק')

נתון מתנד הרמוני אידיאלי קוונטי המצומד לאמבט חום בטמפרטורה T. הניוון של הרמה החמישית פון מתנד הרמון של הרמה הראשונה (רמת היסוד) הוא g. מה יהיה היחס בין הסיכוי להימצא ברמה החמישית לבין הסיכוי להימצא ברמה הראשונה:

תשובות

$$\frac{1}{g}e^{rac{4\hbar\omega}{k_BT}}$$
.N

$$ge^{rac{-\hbar\omega}{k_BT}}$$
.ء

$$ge^{-rac{4\hbar\omega}{k_BT}}$$
 . λ

$$\frac{1}{g}e^{-\frac{5\hbar\omega}{k_BT}}$$
.7

פתרון:

רמות האנרגיה של מתנד הרמוני קוונטי אידיאלי נתונות עייי הביטוי הבא:

$$E_n = \hbar \omega \left(\frac{1}{2} + n \right)$$

n=4 לכן הרמה הראשונה היא עבור n=0. הרמה החמישית היא עבור

$$E_{0} = \hbar\omega \left(\frac{1}{2}\right) \; ; \quad E_{5} = \hbar\omega \left(\frac{1}{2} + 4\right)$$

$$P(E_{0}) = \frac{e^{\frac{-\hbar\omega}{k_{B}T}\frac{1}{2}}}{Z} \; ; \quad P(E_{5}) = \frac{ge^{\frac{-\hbar\omega}{k_{B}T}\left(\frac{1}{2} + 4\right)}}{Z}$$

ולכן נקבל:

$$\frac{P(E_5)}{P(E_0)} = \frac{ge^{\frac{-\hbar\omega}{k_BT}\left(\frac{1}{2}+4\right)}}{e^{\frac{-\hbar\omega}{k_BT}\frac{1}{2}}} = ge^{\frac{-4\hbar\omega}{k_BT}}$$

ולכן התשובה הנכונה היא גי.

שאלה 2 (10 נק')

נתונה שרשרת של N ספינים מצומדים לאמבט חום בטמפרטורה T. כל ספין יכול להיות בשני מצבים לתונה שרשרת של B ספינים מגוטי בכיוון ציר בכיוון ציר בכיוון איר בכיוון איר בכיוון איר בכיוון איר בכיוון איר בכיוון השדה היחס בין אנרגיית זימן לאנרגיה התרמית: $_{
ho}^{10}$

תשובות

$$k_B T = 5B\mu_0$$
 .N

$$10k_BT = B\mu_0$$

$$k_B T = B \mu_0^{\lambda}$$

$$5k_BT = B\mu_0$$

פתרון:

כמות הספינים בכל כיוון נתונה עייי הביטוי הבא:

$$n_{UP} = N \frac{e^{\frac{B\mu_0}{k_B T} \frac{1}{2}}}{Z}$$
; $n_{DN} = N \frac{e^{-\frac{B\mu_0}{k_B T} \frac{1}{2}}}{Z}$

לכן היחס ביניהם יהיה:

$$e^{10} = \frac{n_{UP}}{n_{DN}} = \frac{e^{\frac{B\mu_0}{k_BT}\frac{1}{2}}}{e^{-\frac{B\mu_0}{k_BT}\frac{1}{2}}} = e^{\frac{B\mu_0}{k_BT}} \implies \ln(e^{10}) = 10 = \frac{B\mu_0}{k_BT}$$

 \Rightarrow

$$10k_BT = B\mu_0$$

ולכן התשובה הנכונה היא בי.

שאלה 3 (10 נק')

נתונים אלקטרונים בעלי ספין 3/2 במוליך תלת מימדי בנפח V=L³ נתונים אלקטרונים בעלי ספין 3/2 במוליך תלת מימדי בנפח ייי הביטוי הבא בפיפות המצבים ליחידת אנרגיה וליחידת נפח נתונה עייי הביטוי הבא $\varepsilon(k) = a \cdot k$

(3/2 עבור ספין קיימים עבור ספין מצבי ספין היזכרו כמה מצבי היזכרו (רמז איזכרו כמה מצבי ספין בכיוון איזכרו כמה מצבי ספין איזכרו כמה מצבי ספין בכיוון איזכרו כמה מצבי ספין בכיוון איזכרו כמה מצבי היזכרו כמה מצבי היזכרו כמה מצבי היזכרו במיח ביינו (איזכרו במיח ביינו בי

תשובות

$$\frac{2}{\pi^2} \frac{\varepsilon^2}{a^3}$$
.

$$\frac{1}{\pi^2} \frac{\varepsilon^2}{a^3}$$

$$\frac{2L^3}{\pi^2}\frac{\varepsilon^{1/2}}{a^4} \cdot \lambda$$

$$\frac{2}{\pi^2}\frac{\varepsilon}{a^2}$$
 .T

פתרון:

מכיוון שהספין הוא 3/2 הרי שלכל מצב יש ניוון 4 (3/2,1/2,1/2,3/2-). מכיוון שמדובר בשלושה מימדים נקבל:

$$g(\varepsilon) = 4 \cdot \frac{4\pi k^2}{(2\pi)^3} \frac{dk}{d\varepsilon} = \frac{2}{\pi^2} \frac{\varepsilon^2}{a^2} \frac{1}{a}$$

ולכן התשובה הנכונה היא אי.

שאלה 4 (10 נק')

נתונה מערכת המצומדת לאמבט חום בטמפי T ובעלת שתי דרגת חופש x,y. האנרגיות האפשריות ו- y ו- x אורך ביר x אורך ביר x מסמן את מיקום החלקיק לאורך ביר x במערכת נתונות על ידי x ו- x באשר x ביר באשר x מסמן ממשים לאורך ביר ממשים בועים חיוביים ממשים כלשהם. חשבו מהי האנרגיה הממוצעת של החלקיק בהתאמה ו- x הינם קבועים חיוביים ממשים כלשהם.

תשובות

$$3/2k_bT$$
 .x

$$2k_bT$$
 ב.

$$\alpha/2k_{b}T$$
 .

$$1/2k_bT$$
 .7

$$7/2k_bT$$
 .ה

פתרון:

עלינו לחשב את פונקציית החלוקה המתאימה וממנה לקבל את האנרגיה הממוצעת:

$$\langle E \rangle = -\frac{1}{Z} \frac{\partial Z}{\partial \beta}$$

מכייון שאנריגיה זאת פונקציה פרידה בשני המשתנים שלה (y-i,x) ניתן להפריד את האינטגרלים

$$Z = \int_{x} e^{-\beta E(x)} dx \int_{y} e^{-\beta E(y)} dy = \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\beta \cdot a|x|} dx \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\beta \cdot b|y|} dy = \frac{4}{ab\beta^{2}}$$
$$\langle E \rangle = -\frac{1}{Z} \frac{\partial Z}{\partial \beta} = -\frac{ab\beta^{2}}{4} \times \left(-\frac{8}{ab\beta^{3}} \right) = 2k_{b}T$$

ולכן התשובה הנכונה היא ב׳

שאלה 5 (10 נק')

 $R=4.58\Omega$ באורך של 10m ובעל חתך עגול עם רדיוס של 10m באורך (Au) נתון תיל עשוי זהב (Au) באורך $ho_V=19.3~g/cm^3$ ומשקלו האטומי דועה הצפיפות של זהב $ho_V=19.3~g/cm^3$ ומשקלו האטומי אלקטרון יש מסה של אלקטרון אלקטרון הולכה אחד וחשבו את הזמן הממוצע בין פיזורים. הניחו שלאלקטרון יש מסה של אלקטרון חופשי.

תשובות:

$$90 \times 10^{-15} sec$$
 .N

$$2.5 \times 10^{-14} sec$$
 .2

$$1.67 \times 10^{-13} sec$$
 .

$$3.2 \times 10^{-13} sec$$
 .7

$$1.7 \times 10^{-12} sec$$
 .ה

לפי מודל דרודה מתקיים:

$$\frac{1}{\rho_e} = \sigma = \frac{q^2 n \tau}{m_e} \to \tau = \frac{m_e}{q^2 n \rho_e}$$

לכן עלינו לדעת את ההתנגדות הסגולית ואת ריכוז האלקטרונים בתיל:

$$R = \frac{\rho_e l}{A} \to \rho_e = \frac{RA}{l}$$

ניתן לחשב את מסת התיל על ידי הכפלה של המשקל האטומי של זהב w במספר אטומים בתיל N, ומכיוון שכל אטום תורם אלקטרון בודד אז מספר האלקטרונים בתיל זהה למספר אטומי זהב שבו:

$$m = N \times w = \rho_V V \rightarrow n = \frac{N}{V} = \frac{\rho_V}{w}$$

לבסוף נקבל

$$\tau = \frac{m_e}{q^2 n \rho_e} = \frac{w m_e l}{q^2 \rho_V R A}$$

$$= \frac{(3.27 \times 10^{-25} [kg]) (9.11 \times 10^{-31} [kg]) (10 [m])}{(1.6 \times 10^{-19} [C])^2 (19.3 \times 10^3 [kg/m^3]) (4.58 [\Omega]) (\pi (50 \cdot 10^{-6} [m])^2)}$$

$$\tau = 1.67 \times 10^{-13} sec$$

ולכן התשובה הנכונה היא ג'

שאלה 6 (10 נק')

נתון חלקיק בעל מסה m הנמצא בפוטנציאל הרמוני החד-ממדי. נתון שהמצב אותו מאכלס החלקיק הינו חלקיק בעל מסה הנמצא בפוטנציאל הרמוני חלקיים המצורה הבאה הינו המצב המעורר השלישי (n=2) המתואר עייי פונקצית הגל מהצורה הבאה

$$\varphi_n(x) = \left(\frac{\alpha^2}{\pi}\right)^{1/4} \frac{1}{\sqrt{2^n n!}} e^{-\alpha^2 x^2/2} H_n(\alpha x)$$

.Hermit כאשר $H_n(\alpha x)$ הם פולינומי

$$\alpha \equiv \sqrt{m\omega/\hbar}$$

n	Hermite פולינומי
0	1
1	2x
2	$4x^2 - 2$

חשבו את ערך התצפית של האופרטור תנע ומיקום.

 $rac{1}{2}kx^2$: האנרגיה הפוטנציאלית של מתנד הרמוני היא האנרגיה הפוטנציאלית של

$$\langle p \rangle = \sqrt{\frac{1}{\hbar m \omega}}, \langle x \rangle = \sqrt{\frac{\hbar}{m \omega}} . \aleph$$

$$\langle p \rangle = \sqrt{\frac{1}{2\hbar m \omega}}, \langle x \rangle = \sqrt{\frac{2\hbar}{m \omega}}$$
 .ב.

$$\langle p \rangle = 2 \sqrt{\frac{1}{\hbar m \omega}}, \langle x \rangle = \frac{1}{2} \sqrt{\frac{\hbar}{m \omega}} . \lambda$$

$$\langle p \rangle = 0, \langle x \rangle = \sqrt{\frac{\hbar}{m\omega}}$$
 ד.

$$\langle p \rangle = 0, \langle x \rangle = 0$$
 .n

פתרון

הפוטנציאל של המתנד הרמוני הינו סימטרי סביב ראשית הצירים ולכן נצפה שהחלקיק יימצא הפוטנציאל של המתנד הרמוני הינו סימטרי התנע הממוצע של ל $\langle x \rangle = 0$ וינוע עם התנע הממוצע של הינוע עם הינוע הינוע עם התנע הממוצע של הינוע עם הינוע הינוע עם הינוע הינוע

לכן התשובה הנכונה היא ה׳

שאלה פתוחה

ניקוד 40 נקודות

נתונה שרשרת עם N ספינים מבודדת מהסביבה. לכל ספין יש שני מצבים. UP ו DOWN בכיוון ציר N נתונה שרשרת עם N ספינים מבודדת מהסביע כלפי מעלה, N. הניחו כי האנרגיה של הבעיה נתונה עייי: N

$$H=-B\cdot \mu_0\sum_{i=1}^N S_i$$
 ; $S_i=\pm rac{1}{2}$
.E=E $_0$.E=E $_0$

א. (5 נק') מצאו את מספר הספינים UP בכיוון השדה) שאה מספר הספינים (דיוון הפוך לכיוון (הפוך לכיוון השדה). השדה).

נסמן $\frac{n_{UP}}{UP}$ בתור מספר הספינים במצב UP ו UP עבור המצב DOWN. מכיוון שכמות הספינים ידועה וגם האנרגיה צריד להתקיים:

$$E_0 = -B \cdot \mu_0 \sum_{i=1}^{N} S_i = -B \cdot \mu_0 \frac{1}{2} (n_{UP} - n_{DN}) \quad ; \quad N = n_{UP} + n_{DN}$$

: נקבל את הפתרונות הבאים נסמן $lpha = rac{2E_0}{\mu_0 B}$

$$\alpha = n_{DN} - n_{UP}$$
 ; $N = n_{UP} + n_{DN}$
 \Rightarrow

$$n_{UP} = \frac{1}{2}(N - \alpha)$$
 ; $n_{DN} = \frac{1}{2}(N + \alpha)$

ב. (5 נק') חשבו את האנטרופיה של השרשרת.

$$\Omega(E_0, N) = \frac{N!}{n_{UP}! n_{DN}!} = \frac{N!}{\left(\frac{1}{2}(N-\alpha)\right)! \left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right)!}$$

$$\Rightarrow S(E_0, N) = k_B \ln(\Omega(E_0, N)) = k_B \ln\left(\frac{N!}{\left(\frac{1}{2}(N-\alpha)\right)! \left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right)!}\right) \approx k_B \left(N \ln N - \left(\frac{1}{2}(N-\alpha)\right) \ln\left(\frac{1}{2}(N-\alpha)\right) - \left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right) \ln\left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right)\right)$$

ג. (10 נק') חשבו את הטמפרטורה של השרשרת. הסבירו את התוצאה בגבולות המתאימים.

$$\begin{split} &\frac{1}{T} = \frac{\partial S(E_0, N)}{\partial E_0} = \frac{\partial S(E_0, N)}{\partial \alpha} \frac{\partial \alpha}{\partial E_0} = \frac{2k_B}{\mu_0 B} \left(\frac{1}{2} \ln \left(\frac{1}{2} (N - \alpha) \right) - \frac{1}{2} \ln \left(\frac{1}{2} (N + \alpha) \right) \right) \\ \Rightarrow &\\ &\frac{\mu_0 B}{k_B T} = \ln \left(\frac{N - \alpha}{N + \alpha} \right) = \ln \left(\frac{N - \frac{2E_0}{\mu_0 B}}{N + \frac{2E_0}{\mu_0 B}} \right) \end{split}$$

הגבולות המתאימים מתייחסים ליחס בין אנרגיית זימן לאנרגיה התרמית כלומר האם

) בגבול של אנרגיה שקרובה לאנרגיה באנרגיה של המערכת של בגבול של המערכת . $\mu_0 B \gg k_{\scriptscriptstyle B} T$

 $\frac{-2}{2}\mu_0BN$ הלוגריתם שואף לאינסוף והטמפרטורה שואפת לאפס. כלומר – למערכת אין הרבה אנרגיה תרמית ביחס לאנרגיית זימן וכן רוב הספינים מצביעים בכיוון השדה. בגבול השני, האנרגיה שואפת לאפס. במקרה כזה הלוגריתם שואף לאפס ולכן הטמפרטורה שואפת לאינסוף (מהצד החיובי). במקרה כזה כמות הספינים UP ו DOWN משתוות ושואפות ל N/2.

כעת, נוסף ניוון של 2 לרמת האנרגיה UP של כל ספין. כל שאר הנתונים נשארים זהים.

ד. (5 נק') מצאו את מספר הספינים בכל מיקרומצב בשרשרת (רמז: יש שתי אוכלוסיות ברמה של ד. (5 נק') מצאו את מספר הספינים בכל n_{UP}^a שמייצג את (DOWN פפין UP ואחת ברמה של ספין $(\mathrm{UP}(a), \mathrm{N}, \mathrm{UP}(a))$ מספר הספינים במצב ($(\mathrm{UP}(a), \mathrm{N}, \mathrm{N}, \mathrm{UP}(a))$

. נסמן מצב אחד עם אנרגיה של UP יש ניוון, כלומר שני מיקרומצבים לכל ספין עם אנרגיה של UP הפעם במצב UP הפעם במצב DOWN המצב שני באות $\frac{1}{2}\mu_0 B$. באות a ומצב שני באות b. המצב DOWN נשאר כמו קודם עם אנרגיה של

עבור (UP(b) בתור מספר הספינים במצב (UP(a) בתור מספר הספינים במצב (DOWn ו $\frac{n_{UP}^a}{a}$ בתור מספר הספינים במצב (DOWn).

מכיוון שכמות הספינים ידועה וגם האנרגיה צריך להתקיים:

$$E_0 = -B \cdot \mu_0 \sum_{i=1}^{N} S_i = -B \cdot \mu_0 \frac{1}{2} (n_{UP}^a + n_{UP}^b - n_{DN}) \quad ; \quad N = n_{UP}^a + n_{UP}^b + n_{DN}$$

 $lpha = rac{2E_0}{\mu_0 B}$ אם נסמן נקבל את הקשרים הבאים:

$$\alpha = n_{DN} - n_{UP}^{a} - n_{UP}^{b} \quad ; \quad N = n_{UP}^{a} + n_{UP}^{b} + n_{DN}$$

$$\Rightarrow$$

$$n_{UP}^{b} = \frac{1}{2}(N - \alpha) - n_{UP}^{a} \quad ; \quad n_{DN} = \frac{1}{2}(N + \alpha)$$

. E
ם ו B ,N ,($n_{_{IJP}}^{^{a}}$), חשבו את האנטרופיה כפונקציה של אוכלוסיה מסויימת (למשל ה. (5 נק')

$$\Omega(E_{0}, N, n_{UP}^{a}) = \frac{N!}{n_{UP}^{a}! n_{UP}^{b}! n_{DN}!} = \frac{N!}{n_{UP}^{a}! \left(\frac{1}{2}(N-\alpha) - n_{UP}^{a}\right)! \left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right)!}$$

$$\Rightarrow S(E_{0}, N, n_{UP}^{a}) = k_{B} \ln(\Omega(E_{0}, N, n_{UP}^{a})) = k_{B} \ln\left(\frac{N!}{n_{UP}^{a}! \left(\frac{1}{2}(N-\alpha) - n_{UP}^{a}\right)! \left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right)!}\right) \approx k_{B} \left(N \ln N - n_{UP}^{a} \ln(n_{UP}^{a}) - \left(\frac{1}{2}(N-\alpha) - n_{UP}^{a}\right) \ln\left(\frac{1}{2}(N-\alpha) - n_{UP}^{a}\right) - \left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right) \ln\left(\frac{1}{2}(N+\alpha)\right)\right)$$

ו. (10 נק') מצאו את מספר הספינים המסתבר ביותר לכל אוכלוסייה בשרשרת כפונקציה של B ,N, וו. (10 נק') מצאו את מספר הספינים המסתבר ביותר לכל אוכלוסייה ביותר אפס. ב ${
m E}_0$

מכיוון שהסרנו אילוץ המערכת תתייצב במצב שיווי משקל חדש בו האנטרופיה היא מקסימלית,

. S כלומר, נמצא את $rac{n_{UP}^a}{U}$ עייי דרישה להתאפסות הנגזרת של

$$0 = \frac{\partial S(E_0, N, n_{UP}^a)}{\partial n_{UP}^a} = k_B \left(-\ln\left(n_{UP}^a\right) + \ln\left(\frac{1}{2}(N - \alpha) - n_{UP}^a\right) \right)$$

$$\Rightarrow$$

$$n_{UP}^a = \frac{1}{2}(N - \alpha) - n_{UP}^a \quad \Rightarrow \quad n_{UP}^a = \frac{1}{4}(N - \alpha)$$

$$\alpha = \frac{2E_0}{\mu_0 B} \quad \Rightarrow \quad n_{UP}^a = \frac{1}{4}(N - \frac{2E_0}{\mu_0 B}) = \frac{N\mu_0 B - 2E_0}{4\mu_0 B}$$

 $E_0 = -rac{1}{2} \, N \mu_0 B$ האנרגיה הנמוכה ביותר מתקבלת כאשר כל הספינים בכיוון השדה. במקרה כזה מתקבלת השרת : מתקבלות התוצאות הבאות

$$\alpha = \frac{2E_0}{\mu_0 B} = \frac{2(-\frac{1}{2}N\mu_0 B)}{\mu_0 B} = -N \implies n_{UP}^a = \frac{1}{4}(N - \alpha) = \frac{1}{2}N$$

$$n_{UP}^b = \frac{1}{2}(N - \alpha) - n_{UP}^a \implies n_{UP}^b = \frac{1}{2}N$$

$$n_{DN} = \frac{1}{2}(N + \alpha) \implies n_{DN} = 0$$

כלומר, התוצאות מתיישבות עם האינטואיציה שלנו.

כאשר כמות הספינים בכיוון מעלה משתווה לכמות הספינים בכיוון מטה, המגנטיזציה מתאפסת וגם האנרגיה של המערכת. במקרה כזה נקבל:

$$\alpha = \frac{2E_0}{\mu_0 B} = 0 \quad \Rightarrow \quad n_{UP}^a = \frac{1}{4}(N - \alpha) = \frac{1}{4}N$$

$$n_{UP}^b = \frac{1}{2}(N - \alpha) - n_{UP}^a \quad \Rightarrow \quad n_{UP}^b = \frac{1}{4}N$$

$$n_{DN} = \frac{1}{2}(N + \alpha) \quad \Rightarrow \quad n_{DN} = \frac{1}{2}N$$

שוב בהתאם לציפיות. עבור האנרגיה הגדולה ביותר, כל הספינים מכוונים בניגוד לכיוון השדה, ואז

$$E_0 = rac{1}{2} N \mu_0 B$$
 במקרה כזה נקבל:

$$\alpha = \frac{2E_0}{\mu_0 B} = \frac{2(\frac{1}{2}N\mu_0 B)}{\mu_0 B} = N \quad \Rightarrow \quad n_{UP}^a = \frac{1}{4}(N - \alpha) = 0$$

$$n_{UP}^b = \frac{1}{2}(N - \alpha) - n_{UP}^a \quad \Rightarrow \quad n_{UP}^b = 0$$

$$n_{DN} = \frac{1}{2}(N + \alpha) \quad \Rightarrow \quad n_{DN} = N$$

שוב, בהתאם לציפיות.

טבלת נוסחאות שימושיות:

גדלים פיזיקליים שימושיים:

Atomic Weight Conversion	$1amu = 1.661 \times 10^{-27} kg$
Plank's Constant	$h = 6.626 \times 10^{-34} J \cdot sec$
Reduced Plank's Constant	$\hbar = 1.055 \times 10^{-34} J \cdot sec$
Avogadro Constant	$N_A = 6.022 \times 10^{23}$
Gas Constant	$R = 8.314 J K^{-1} mol^{-1}$
Boltzmann's Constant	$k_b = 1.381 \times 10^{-23} J/K$
Electron Mass	$m_e = 9.109 \times 10^{-31} kg$
Electron Charge	$q = 1.602 \times 10^{-19}$
Bohr Radius	$a_0 = 5.292 \times 10^{-11} m$
Speed of Light	$c = 2.997 \times 10^8 m/sec$

זהויות אלגבריות/טריגונומטריות שימושיות:

Trigonometric Identities
$\cos(a)\cos(b) = 1/2(\cos(a+b) + \cos(a-b))$
$\sin(a)\sin(b) = 1/2(\cos(a-b) - \cos(a+b))$
$\sin(a)\cos(b) = 1/2(\sin(a+b) + \sin(a-b))$
$\sin(2a) = 2\sin(a)\cos(b)$
$\cos(2a) = \cos^2 a - \sin^2 b$
$\sin^2 a = 1/2(1 - \cos(2a))$
$\cos^2 a = 1/2(1 + \cos(2a))$
$\sin(\pi - a) = \sin(a)$
$\cos(\pi - a) - \cos(a)$
$\sin(\pi/2 - a) = \cos(a)$
$\cos(\pi/2 - a) = \sin(a)$
$\sin(-a) = -\sin(a)$
$\cos(-a) = \cos(a)$
$\cos(a) = 1/2(e^{ia} + e^{-ia})$
$\sin(a) = 1/(2i) \left(e^{ia} - e^{-ia} \right)$
$\cosh(a) = \frac{1}{2}(e^a + e^{-a})$
$\sin(a) = 1/(2i) \left(e^{ia} - e^{-ia}\right)$ $\cosh(a) = \frac{1}{2} (e^a + e^{-a})$ $\sinh(a) = \frac{1}{2} (e^a - e^{-a})$

אינטגרליים שימושיים:

Gaussian Distribution

$$f(x) = rac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} e^{rac{-(x-\mu)^2}{2\sigma^2}}$$

 μ תוחלת
 σ טטיית תקן

Gaussian Integral $\alpha > 0$

$$\int_{a}^{b} e^{-\alpha(x+b)^{2}} dx = \sqrt{\pi/\alpha}$$

Gamma Function

$$\Gamma(n) \equiv \int_0^\infty x^{n-1} e^{-x} dx = n - 1!$$

$$\Gamma(n) = (n-1)\Gamma(n-1)$$

n	1/2	1	3/2	2	5/2	3
$\Gamma(n)$	$\sqrt{\pi}$	1	$\sqrt{\pi}/2$	1	$3\sqrt{\pi}/4$	2

More Gaussian Integrals $\alpha > 0$, $n \ge 0$

$$I(n) \equiv \int_0^\infty x^n e^{-\alpha x^2} dx = \frac{1}{2} \Gamma\left(\frac{n+1}{2}\right) \alpha^{-\frac{n+1}{2}}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} x^n e^{-\alpha x^2} dx = \begin{cases} 2I(n) & n \in Even \\ 0 & n \in Odd \end{cases}$$

n	0	1	2	3	4	5
I(n)	$\frac{1}{2}\sqrt{\frac{\pi}{\alpha}}$	$\frac{1}{2\alpha}$	$\frac{1}{4}\sqrt{\frac{\pi}{\alpha^3}}$	$\frac{1}{2\alpha^2}$	$\frac{3}{8}\sqrt{\frac{\pi}{\alpha^5}}$	$\frac{1}{\alpha^3}$